

ΣΠΗΛΑΙΑ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

Άννας Πετροχέλκου

Κατά την έποική του "ΑΤΤΙΚΟΥ" στά Τζουμέρκα για τό Άναμια τΰε πυρών, δόθηκε ή εύκαιρ ή να έξερευνηθούν τό σπήλαιον "Τρύπα τΰε Λωβΰε", κοντά στό χωριό Καταρράκτης, τό σπήλαιον Περάματος Ίωαννίνων και οΰ δύο Δρακότρυπες κοντά στην Άρτα.

Άριθμ. 166 ΤΡΥΠΑ ΤΗΣ ΛΩΒΗΣ

Τό σπήλαιον βρίσκεται 10' νοτίως του γ. Καταρράκτης, στό άριστερό μέρος του δρόμου που ένώνει τον Καταρράκτη με την μικροσπηλιά, 25 μέτρα πάνω άπ' τό γεφύρι του Χριστάκι. Έχει μήκος 25 μέτρα περίπου, είναι λίγο καταρροικό και τόσο γεμάτο με σταλακτίτες, σταλαγιτίτες και στύλους που για να περάση κανείς ως τό τέλος του, είναι ανάγκη να σφισθΰ πολύ σ' ένα μέρος στο μέσον του.

Κάτοψις σπηλαιου Τρύπα τΰε Λωβΰε

Κλίμαξ 1:400

Τό σπήλαιο ύποδειχθηκε άπό τον Ίερα του χωριού, και έξερευνήθηκε άπό την γράφουσαν με τον κ. Η. Ζέρβαν.

Τό σπήλαιο αυτό ήταν γνωστό στην Ε.Σ.Ε. από μία γενική του εξερεύνησι περὶ (1), ἀλλὰ ἐπειδὴ ἡ εξερεύνησι αὐτὴ μόνο μιά ὑποψία ἔδωσε τῆς μεγάλης τουριστικῆς ἀξίας τοῦ σπηλαίου, ἐπιχειρήθηκε ἡ ἐπίσκεψι αὐτὴ γιὰ σαφέστερες διαπιστώσεις.

Τό σπήλαιο Περαιματος βρίσκεται στό βόρειο μέρος τῆς λίμνης τῶν Ἰωαννίνων μέσα στό χωριό Πέραμα. Ἀμαξιτός δρόμος πηγαίνει ὡς τὴν εἴσοδόν του, λίγα μόλις μέτρα πάνω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς λίμνης.

Εἶναι ἀνοιγμένο μέσα σ' ἓνα μικρὸ λόφο μακροῦ, παράλληλο πρὸς τὴ νότια πλευρὰ τοῦ Πιτσικελιού. Ἡ εἴσοδός του εἶναι εὐρύχωρη μὲν, ἀλλὰ ἀμέσως ὕστερα ἀπὸ λίγα βήματα στενεύει μὲ σταλακτίτες καὶ στόλους. Ποιὸ μέσα ἔχει πολλές διαπλαδώσεις ἐξ' αἰτίας τῶν στόλων ποὺ εἶναι ἄφθονοι.

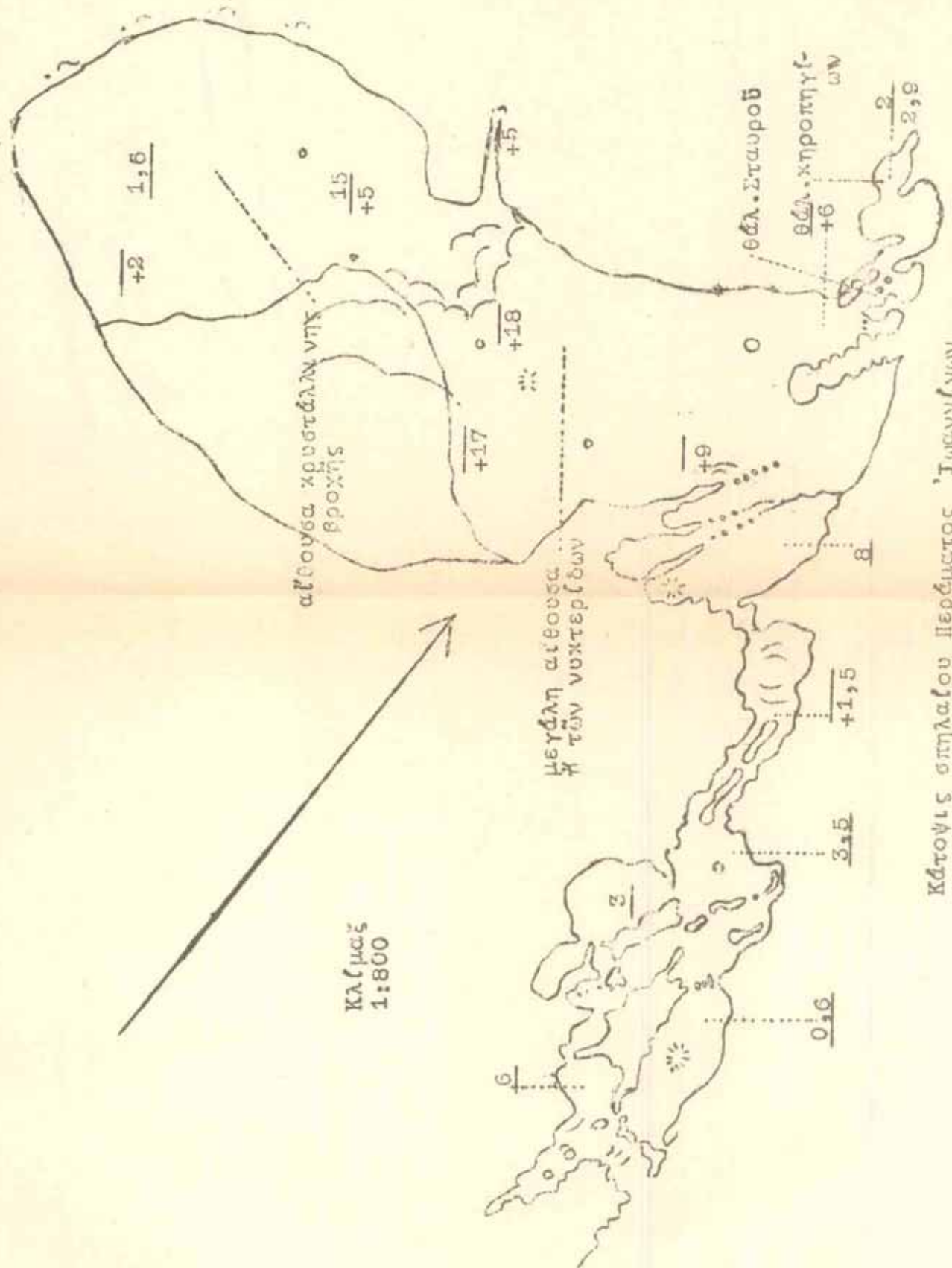
Δέν ἔχει βάραθρα οὔτε πεσμένες πέτρες. Μόνο ἄφθονους σπασμένους σταλακτίτες ἔχει ὡς τὰ 50 μέτρα μήκους ἀπ' τὴν εἴσοδον.

Τό ἕως τῶρα γνωστὸ μήκος τοῦ σπηλαίου εἶναι 250 μ. περίπου. Περιλαμβάνει, ἐντός τῶν διαδρόμων τῆς εἴσοδου καὶ μικρῶν χωρισμάτων, ὅλο μὲ σταλακτίτες καὶ στόλους, ἀκόμη δύο θαλάμους, τῶν ὁποίων ὁ ἓνας, διαστάσεων 65 X 40, εἶναι ἀπὸ τοὺς ποιοὶ ἐντυπωσιακοὺς, μὲ τὴν ὑψηλὴ δοορὴ του καὶ τὴν ὠραία διακόσμησι. Τὰ τοιχώματα καὶ ἡ δοορὴ στό θάλαμο αὐτόν δέν ξεχωρίζονται μέσα ἀπὸ τοὺς σταλακτίτες, τοὺς σταλαγμίτες καὶ τῆς σταλαγμιτικῆς ροῆς.

Στό μέρος ποὺ μπήκαμε στό θάλαμο ἀπὸ τὰ νότιά του, λίγα μέτρα κάτω ἀπὸ τὴν σταλακτιτικὴ πόρτα ὑπάρχουν σταλαγμίτες σάν μεγάλα τριανταφυλλά. Στό νοτιοδυτικὸ τμήμα ὑπάρχουν σταλακτιτικῆς κορυφίνες σάν ἐπιλησιαστικὸ ὄργανο (ORGUE). Στό βόρειο μέρος του, σ' ἓνα μικρὸ διαμέρισμα ἔχει ἓνα σταλαγμίτη-σταυρὸ.

Εἶναι ἀλήθεια πολὺ περιεργὴ σύμπτωσι νὰ σπᾶσι σταλακτίτες, νὰ πέσι πάνω σὴν κορυφὴ ἑνὸς σταλαγμίτου, νὰ κολλήσι, καὶ ἀξίζοντας ὁ σταλαγμίτης, νὰ σχηματίσι σταυρὸ καὶ μάλιστα συμμετρικό.

Κοιτᾶ του, κατὰ λοξοὶ σταλακτίτες μοιάζουν σάν λαμποῖ, κεφάλια καὶ μύτες πελαργῶν ποὺ εἶναι γεμισμένοι πρὸς τὸν σταυρὸ, λές καὶ τὸν προσκύνου.

Κάτοπις σπηλαίου Περέματος 'Ιωαννίνων

Πίσω απ'τό σταυρό, βαδίζοντας άριστερά σ'ένα μικρό θαλαμίσκο βρισκονται άλλες παράξενες μορφές, σταλαγιτίες μέσα σε πιατάκια ποδοτηρίζονται πάλι σε σταλαγιτίες που βγαίνουν από λευκές σκεπασμένες με άπειρα μικρά κρυσταλλάκια.

Στό Β.Α. μέρος του μεγάλου θαλάμιου οι νυχτερίδες είναι τόσο πολλές που τά κοπάδια τους κρεμασμένα στην δροφή μοιάζουν σαν άμορφοι όγκοι.

Λίγα μέτρα πέρα από τό άσυλο των νυχτερίδων προχωρώντας κατηφορικά και ύπότομα βρισκόμαστε στο σπάνιο δείγμα μιας καταπληκτικής Ισορροπίας. Έκει υπάρχει ένας σταλαγιτής ύψους 5 μέτρων και διαμέτρου μόλις 0,10 μ. στο παχύτερό του μέρος. Όμοιο θαύμα Ισορροπίας υπάρχει στο σπήλαιο D'ORCHAS με τήν διαφορά ότι ο σταλαγιτής εκείνου είναι 9 μέτρων.

Λίγο πέρα από τόν σταλαγιτή αυτόν άρχίζει ο θαλάμιος της "κρυστάλλινης βροχής". Περιπατώντας μέσα σ' αυτόν επάνω σε σταλαγιτικές ροές βλέπει κανείς επάνω απ'τό κεφάλι του τόσο πολλούς σταλακτίτες που είναι άδύνατο πειά να ξεχωρίση τήν δροφή και τόν ένα από τόν άλλον σταλακτίτη. Τό μέρος αυτό είναι άληθεια όνειρώδες, και πρό πάντων κατάσπρο. Δέν υπάρχει τίποτε ξεκόλλητο.

Όλη ή σπηλιά είναι γεμάτη από "μαργαριτάρια" σε τόσο μεγάλες ποσότητες που καταντούν να γίνωνται κοινά πράγματα αυτά που δέν τά βρίσκει κανείς πολύ συχνά σε άλλες σπηλιές. Βρέθηκαν μαργαριτάρια σε μέγεθος άβγού κόττας και άτριστα και τριμένα. Βρέθηκε άκόμη και ένας σαλιγγαρος μεταβεβλημένος σε μαργαριτάρι με τήν ασβεστιτική ύλη που τόν έχει περιβάλει. Επίσης και μικρά κόκκιαλα.

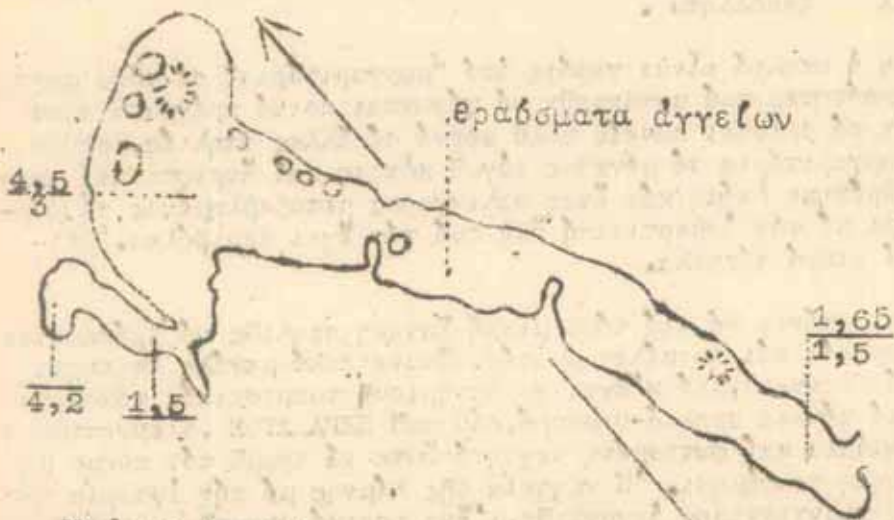
Είναι σπάνιο σε μιά τόσο μικρή έκταση σπηλιάς να βρισκονται τόσο πολλές και ποικίλες μορφές. Θάτανε' πολύ μεγάλη επιτυχία για τά Γιαννενα, μιά κ' έχει χαρακτηρίσση τουριστικός τόπος, να έχη μιά τέτοια σπηλιά-θησαυρό, σαν του ΠΕΡΑΛΙΤΟΥ, διευθετημένη με δρομάκια και φωτισμένη τεχνητά. Όστε να τραβή τόν κόσμο με κατάλληλη διαφήμησι. Η γοητεία της λίμνης με τήν Ιστορία της παλαιάς γιαννιωτικής άρχοντιάς, μ' ένα φυσικό μνημείο κοντά στις άρχαιότητες της Δωδώνης, θα είναι ένα σύνολο από τά πολύ σπάνια, που μπορεί να συναντήση κανείς. Είναι πολύ εύκολο να διευθετηθή αυτή ή σπηλιά σήμερα, που ή "Ελληνική Σπηλαιολογική" Ε-

ταιρεία είναι στη διάθεσι των Τουριστικῶν Ἀρχῶν, τῆς Νομαρχίας καὶ τῆς Κοινότητος γιὰ νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ σὲ κάθε ἐνέργεια. Δὲν λείπουν καὶ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα ποὺ ἄλλοι ἀνέπτυξαν τὸν τουρισμὸ μ' αὐτὰ.

Τὸ σχέδιον τῆς σπηλιᾶς ἔγινε μὲ πυξίδα καὶ προσωπικῆ ἐπιμέλει τῶν μηκῶν, γιὰτὶ στὸν λίγο χρόνον ποὺ ὑπῆρχε στὴ διάθεσί μας ἦταν πολὺ δύσκολες μετρήσεις συστηματικῆς. Στὴν ἐξερεύνησι καὶ σχεδιάσι ἐβοήθησαν τὴν γράφουσαν τὸ ζεύγος ἱ. Ζέρβα καὶ δ κ. Ἰωάννης Πετρόχειλος.

Ἀριθμ. 164 ΜΙΚΡΗ ΔΡΑΚΟΤΡΥΠΑ (Ἄρτης)

Ἡ σπηλιά αὕτη θρίσκειται στὴ μέση τῆς ἀνατολικῆς πλαγίᾳ τοῦ ὄρους Περάνθη, 1) θ ὡς ἐπ' τὸ χωριὸ Λιμίνη τῆς Ἄρτης. Ὁθάνει κανεὶς σ' αὐτὴ πέρνοντας τὸ ἀυτοκίνητο συγκοινωνίας ἀπὸ τὴν Ἄρτα καὶ κατεβαίνοντας στὴ στάση τοῦ ὄρους Γεροκόστη, 6 περίπου χιλιομετρα ἀπὸ τὴν Ἄρτα, καὶ ἐπ' ἐκεῖ διευθυνόμενος καθέτως πρὸς τὸν ἀμαξητὸ δρόμον κατ' εὐθείαν πρὸς Δ., πρὸς τὸ χαμηλότερον μέρος τῆς πεδιάδος ἔπου εἶναι ἡ θέσις καταβῆθρα στὴν ὅποια χάνονται τὰ νερά τῆς πεδιάδος.

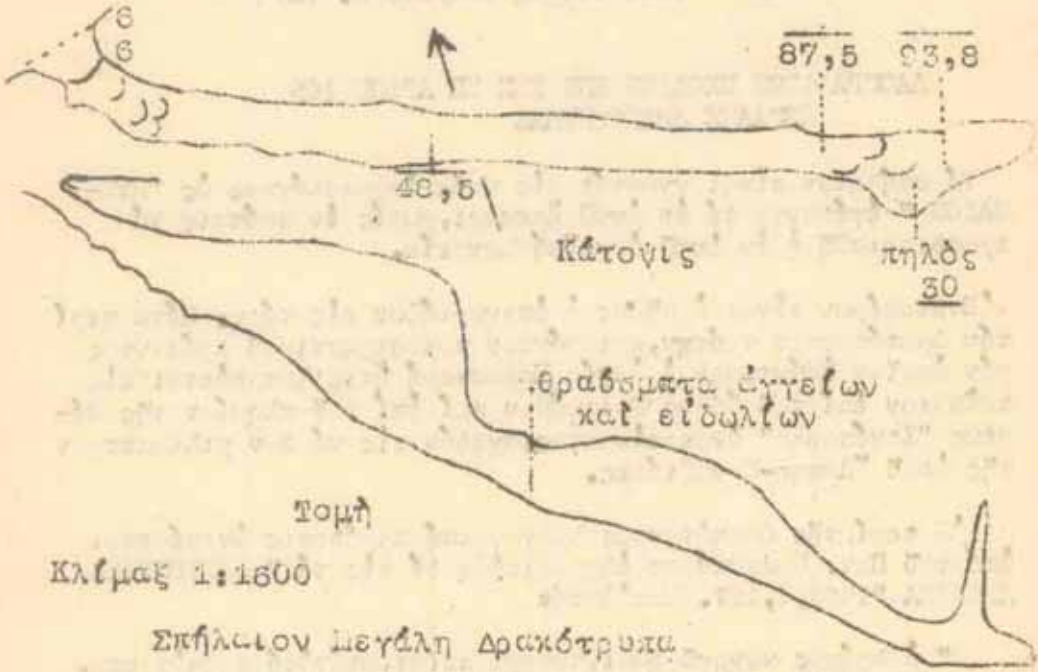
Κλίμαξ 1:300

Κάτοψις σπηλαιου Μικρῆ Δρακοτρύπα

Ἡ σπηλιά βρίσκεται στο μέρος που ἔχει ἡ πλαγιά μόνον πέτρες πάνω ἀπὸ κἄτι γυρεμίσματα τοῦ βουνοῦ, γόρω ἀπὸ ἓνα χωράφι καὶ στο τέλος μιᾶς ἀνοιχτῆς ψευδορρηματιᾶς, ἀριστερά καθὼς βλέπομε τὸ βουνὸ ἀπὸ τὴν καταβόρα. Τὸ ὕψόμετρό της εἶναι 200 μέτρα ὑ. ἔ. θ. Ἡ σπηλιά εἶναι κοίτη παλαιοῦ χειμᾶρου ποῦ στο τέλος της τὰ νερά χανώντανε μὲ σχισιμῆς-καταβόρες. Ἔχει πολλοὺς σταλακτίτες καὶ τὸ ἔδαφος της εἶναι κατάσπαρτο ἀπὸ πολλὰ κομμάτια ἀρχαίων κηλίων ἀγγέλων.

Ἀριθμ. 165 ΜΕΓΑΛΗ ΔΡΑΚΟΤΡΥΠΑ ("Ἀρτης)

Ἡ σπηλιά αὕτη βρίσκεται στο δμᾶλό μέρος τῆς κορυφῆς τοῦ πρὸς Β. μεθεπομένου ὕψους (Βελαώρα) τῆς Πικρῆς Δρακότρυπας. Ἰσχύει νὰ πῆ κανεὶς σ' αὕτη εὐκόλα ἐν 100 μέτρα πρὶν ἐπὶ τὸ κτήμα Γεροκόστα πᾶρη ἓνα ἐξοχικὸ δόμο, κἄθετο πρὸς τὸν ἀνακτορὸ μέχρι τὸ τέλος τοῦ ποῦ συνεχίζει μὲ μονοκῆτι σε μιὰ ἀνοιχτῆ ρρηματιᾶ τοῦ βουνοῦ. Τὸ μονοκῆτι αὐτὸ βγαίνει ἐπάνω στο ὄμμα ποῦ ἔχει μερικῆς καλῶδες.

Κλίμαξ 1:1600

Σπηλαίον Μεγάλη Δρακότρυπα

Μετά 50 μέτρα ἐπ' τῆς καλῶδες πρὸς Β. εἶναι τὸ ἔνοigma τῆς Μεγάλης Δρακότρυπας. Τὸ κοίωμα ὅπως τὸ βλέπει κανεὶς

ἀπό πάνω είναι κοιλύ υποβλητικῶ καὶ μεγαλειώδες. Ἐχει ὄρο-
φή ὑψηλὴ καὶ ὀπίσθεο κατηφορικῶ με σάρα καὶ βράχους. Καταλή-
γει σ' ἓνα ἐπίπεδο μέρος με λάσπη. Τὸ μήκος τοῦ σπηλαίου εἶναι
210 μέτρα με βῆθος 93. Πλῆθος σπασμένων πηλίνων ἕγγειων με
ἐνδύγλυφες παραστάσεις ὑπάρχει σ' ὅλη τῆ σάρα.

Καὶ αἱ δύο Δρακόντρυπες βρίσκονται σὲ πλακώδη ἀσβεστολι-
θο κοιλύ οἱ κλίμακες του κλείνουν πρὸς Ἀ. καὶ πρὸς σὲ κανένα
μέρος του δὲν ἔχει πηρῆ. Περὶ συναντᾶται μόνο σὲ πηγάδια σὲ
ἀνατολικὸ μέρος τῆς κάτω ἐπὶ τοῦς λόφους πεδιάδος κοντὰ
στὸν ἑμαξητὸ δρόμο. Εἶναι ἐνοιγμένα μέσα σὲ πηλὸ.

Τῆς θέσεις τῆς Κιμρῆς καὶ τῆς Μεγάλης Δρακόντρυπας ὑπέ-
δειξεν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀθηνῶν κ. Κωνστ. Ρίζος, ὁ ὅποιος μετὰ τοῦ
Ι. Πετροχειλοῦ ἐβοήθησαν τὴν γράφουσαν στὴν ἔξερεβνησί των.

(I) Ι. Πετροχειλοῦ. Πιὰ ὄρετα σπηλιὰ στὰ Γιαννενα.
" ΠΑΝ " 1951 τεύχος 204/205 σ. 127

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΧΟΛΙΟΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΙ ΑΡΙΘΜ 165
ΠΕΡΙΑ ΤΗΣ ΔΡΑΚΟΝΤΡΥΠΗΣ

Τὸ σπήλαιον εἶναι γνωστὸν εἰς τοὺς ἀρχαιολόγους ὡς "ΠΥΛΙ-
ΘΑΙΟΝ" ἔγένοντο δὲ ἐν ἐντῷ ἔρευναι, γωρὶς ἐν τοῦτοις νῦ
προσδιορισθῆ ἢ ἐν ἐντῷ ἀρχαῖῃ κατρεία.

Ἐνδιαφέρων εἶναι ὁ μῦθος ὁ ἐπιχωριζῶν εἰς τὸ χ. Πέτα περὶ
τὴν Δρακόντρυπαι ταύτην, καταφύγιον καταστρεπτικῶ δράκοντος
τὸν ὅποιον ἐξόντωσεν ἡ Ἁγία Παρασκευὴ ἣτις λατρεῖται εἰς
ναῖτριον ἐπὶ τοῦ ὄρους Γρυμῶδου καὶ ἐπὶ τοῦ πλησίον τῆς θέ-
σεως "Κανόπουλο" ἐντερελισματος, σχεδὸν εἰς τὸ 5ον χιλιόμετρον
τῆς ὁδοῦ Ἀρτης-Κομικιάδες.

Ἡ περὶ τῆς Δρακόντρυπας λαογραφικὴ παράδοσις ἀναφέρεται
ἀπὸ τοῦ Παν. Παπακωνσταντοῦ ἐδημοσιεύθη δὲ εἰς τὰ " ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ
ΧΡΟΝΙΚΑ " 1929, 4, 157. Κατ' ἐντῆς

" ὁ δράκος κυνηγᾷ δῶθε, κυνηγᾷ κεῖθε, σπᾶνδῆ δρακόντρυπα.
" Ἰπᾶιν μέσα οὐ δράκους, ἀπὸ κουντὰ τ' ἄ, ἢ Ἁγία Παρα-
σκευῆ. Κατβαλὴν βαθεῖα οὐ δράκους, κ' ἐνεῖ τρυπα μέσα στῆ